

עלון שבועי מבית "בני אמונים" וכל מאמיניהם

פרשת בראשית

בנתיבות אמונים

מעומקה של פרשה בענייני אמן ותפילה

התפילה כתנאי לקבלת השפע

כדרכו המתיק הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל את הדברים בתיאור ממצויאות החיים: פלוני, סוחר ותיק וממולת, זקוק היה לסחורה באופן דחוף; לשם כך התקשר לבית חרושת והתעניין אם הסחורה שרצה קיימת ברשותם. משענה בחיוב והעביר את התשלום במזומן טבין ותקילין, שלח את משאיתו אל בית החרושת, שם הטעינוה עובדי המקום בסחורה הארוזה והמוכנה. נהג המשאית התניע ותכנן לצאת לדרך, אלא שכאשר הגיע אל שער בית החרושת מצאו סגור על מנועל וברח.

נהג כי כן, אמר הרב פינקוס, הסחורה כבר נמצאה באמתחתו של איש זה, אולם כל עוד שלא יואיל הממונה לפתוח בפניו את השער לא יוכל ליהנות ממנה בכל דרך שהיא.

אף בעניין התפילה: הקדוש ברוך הוא הכין בעבורנו את כל הטוב, אולם כל עוד לא נפתח בפניו את השער, לא נזכה בו. וכיצד נפתח בפניו את השער? על ידי התפילה! התפילה היא המפתח שדרכו נפתחים שערי שמים לקבל את השפע המוכן לנו, וכל עוד לא נשתמש בה לא נוכל ליהנות מהטובה המזומנת לנו (תפארת שמשון בראשית).

דברים מפורשים בעניין זה רואים אנו בדברי הגמרא (מדה ע ב) שכאשר נשאל רבי יהושע: "מה יעשה האדם ויחכם?", השיב בתחילה: "ירבה בישיבה וימעט בסחורה!" אולם אחר שאמרו לו: "הרבה עשו כן ולא הועיל להם!", שב ואמר להם: "אלא, יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו". כעין זה השיב להם בהמשך כאשר שאלוהו בדבר העושר והבנים. כי אחר כל ההשתדלות והטרח, ללא התפילה - אי אפשר להשיג דבר!

סיבת קביעות התפילה בכל יום

כך כתב הרמח"ל בספרו "דרך ה'" (ח"ד פ"ה): "עניין התפילה הוא, כי הנה מן הסדרים שסדרה החכמה העליונה הוא, שלהיות הנבראים מקבלים שפע ממנו יתברך, צריך שיתעוררו הם אליו ויתקרבו לו ויבקשו פניו. וכפי התעוררותם לו, כן ימשך אליהם שפע, ואם לא יתעוררו לא ימשך להם. והנה האדון ברוך הוא חפץ ורוצה שתראה טובת ברואיו בכל זמניהם, והכין להם עבודה זו דבר יום ביומו, שעל ידה ימשך להם שפע ההצלחה והברכה כפי מה שהם צריכים לפי מצבם זה בזה העולם" [וראה שם שהרחיב עוד בזה העניין].

מדוע לא התפללת?!

יסוד זה מחייב אותנו עד מאוד, שכן לעתים יכול האדם לטעון בנוגע לתורה ולמצוות רבות שביטל, כי לא עלה בידו לקיימן משום שהיה אנוס מחמת טרדות הפרנסה וכיוצא בזה. אולם עליו לדעת כי קיימת גם טענה נגדית: מדוע לא התפללת? הרי ייתכן שכל הטרדות הללו היו סרות ממך אם היית מתפלל כראוי, שהרי הקדוש ברוך הוא אינו חפץ ברעת האדם חלילה, אלא חפצו שיתפלל אליו ויבקש ממנו שיושיעו!

מעשה ידוע הוא על אותו הרופא ששימש כאחראי משמרת בחדר מיון. באחד הלילות איתרע מזלו והגיעו בבת אחת חולים רבים במצב קשה. על אף שהתאמץ הרופא בכל כוחותיו, לא הצליח לטפל בכלם וכמה מהם מצאו את מותם במשך הלילה. הבוקר הגיע והוא נקרא לשימוע בחדר המנהל שביקש להבין מה אירע; וכאשר טען להגנתו: "יכי מה אעשה? השתדלתי כל כך...". הטיח בו המנהל: "אין לי טענות על שלא הצלחת לטפל בכלם, אך טענה אחת לי עליך: מדוע לא זעקת לעזרה?!" (טיב האמונה: עמי רכז)

ספר בראשית שאנו עומדים עתה בפתחו, נקרא בפי חז"ל גם 'ספר הישר' - על שם האבות שנקראו ישרים (ע"ז כה א). ועל אף שבכל עת שמעינים אנו בסיפור חייהם העולה מבין פרשיות חומש בראשית דומים אנו לנגס המביט בפני ענק, אין הדבר פוטרונו מלנסות להבין את מהלך דרכיהם ולדבוק בהנהגתם, בהתבסס על הסבריהם של חז"ל ושל רבותינו הראשונים.

אחד מן היסודות המרכזיים בחייהם של אבותינו הוא עבודת התפילה. כפי שקבעו חז"ל (ברכות כו ב): "תפילות אבות תיקנום". יסוד התפילה שזור כחות השני לאורך כל ספר בראשית, במיוחד לאור דברי חז"ל שהאבות נולדו עקרים כי מתאוהו הקדוש ברוך לתפילתם של צדיקים (במות טו א).

על אף שהיו האבות עתירי זכויות, לישועה מעל לדרך הטבע זכו רק אחר שהתפללו מקירות לבם, כעין מה שאמרו בגמרא (ברכות לב ב): "אמר רבי אלעזר: גדולה תפילה יותר ממעשים טובים, שאין לך גדול במעשים טובים יותר ממה רבנו, ואף על פי כן לא נענה אלא בתפילה".

אם נעמיק להתבונן, נגלה כי כבר משעת בריאת העולם הייתה התפילה חלק מרכזי במערכת הבריאה, כפי שביאר רש"י את לשון הפסוק (ב ה): "וְכָל יְשִׁיב הַשָּׁדָה טָרַם יְהִי בָאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׁדָה טָרַם יִצְמַח... וְאָדָם אֵין לְעִבְדָּה אֶת הָאֲדָמָה", שאף שהעצים והעשבים נבראו כבר ביום השלישי, מכל מקום כל זמן שלא נברא האדם עמדו הללו בפתח הקרקע והתממהו מלצאת, ורק ביום השישי אחר שנברא האדם והתפלל עליהם, אז יצאו וצמחו על פני האדמה.

הרי לנו כי כבר מששת ימי בראשית נחקה עובדה זו בטבע הבריאה: התפילה היא יסוד קיים האדם בעולם! יכול שיהיה מוכן ומזומן בעבורו מכל טוב הבריאה, אך כל זמן שלא יתפלל לזכות בטוב המוכן לו - לא יקבלו!

וכך הגדיר זאת המשגיח רבי ירוחם הלוי ליבוביץ (דעת תורה): "כי כך הוחקקה כל הבריאה מעיקר יצירתה, שהכל על פתח הקרקע יעמוד, ולא יצמח ולא יינתן כלום, לא הישג של גשמיות ולא הישג של רוחניות עד יבוא האדם והוא מפתח הקרקע יקחם, ובמה הוא לוקחם? הלא הוא בתפילה!"

תפילה פותחת שערים

בדומה לכך מצינו בפרשת שמות (ד יא) שלאחר שטען משה לפני הקדוש ברוך הוא שהוא אינו יכול לדבר עם פרעה מחמת כבודו פיו, ענה לו הקדוש ברוך הוא: "מי שם פה לאדם או מי יעוּם אֶלֶם או חַרֵּשׁ או פֶּהֶם או עֵינֵי הָאֱלֹהִים אֲנִי ה' וְבִיֵּאֵר הַרְמַבֵּן: שהלוא ידע משה כי בידי ה' הכוח לרפאו, "ועתה כיון שלא תרצה ברפואתך ולא התפללת לפני על זה, לך אל אשר אני מצוה לך ואנכי אהיה עם פך ואצליח שליחותי".

אף מעובדה זו נלמד היסוד האמור: פעמים רבות במשך חייו נזקק האדם לסייעתא דשמיא דחופה בעניינים שונים; עליו לדעת ולהפנים שמשמים מוכנים לעזור לו, והסיבה שעדיין אינו מרגיש בסייעתא דשמיא בפועל, היא משום שלא התפלל על כך כראוי, שכן בכוח התפילה יכול האדם לזכות לשפע אף אם אינו ראוי לכך. אולם אם לא יתפלל כראוי, אפשר שגם את המגיע לו לא יקבל (עם לבני אישיה ח"ב מאמר יז).

ברכה בקול

"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בראשית א א)

כתב החיד"א ב'נחל קדומים': ראשי התיבות 'בראשית' הם: 'בקול רם אברך שם יי תמיד', מכאן רמז לחובת האדם לומר ברכותיו בקול רם כדי שיענו אחריהן אמן.

ואפשר להוסיף בזה נופך, כי המילה 'ברא' היא בראשי תיבות: 'בקול רם אמן'.

שנה חדשה, התחלה חדשה

זהו הזמן להצטרף למהפכת האמונה ולקרב את הגאולה:

בקול רם אברך שם יי תמיד - בקול רם אמן

(ע"פ 'נחל קדומים' לחיד"א)

גם בשנת תשע"ו הבעל"ט כולנו מתחזקים באמירת ברכות השחר בחברותא: נפתח את היום בהצהרת אמונה במלכותו יתברך ובהשגחתו הפרטית על כל נברא ובכך נזכה בברכות הנפלאות שהבטיחו חז"ל למקפידים על עניית אמן.

